

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 29 Teşrinisani, 1928

Sayı: 105

HAFTANIN MUSAHABESİ NOBEL MÜKÂFATI

1833 de Stockholm, da doğan "Alfred Nobel,, bütün hayatını iştial eden maddeler üzerinde tetkikat ile geçirmiş bir kimyakerdir. Avrupada ve Amerikada muhtelif labaratuvarlar ve fabrikalar vücuda getiren bu kimyaker İsveçte maruf bir top fabrikasına da sahipti. Bu iştial eden maddelerin kısmen insanların imâr işlerinde müfit oldukları muhakkaktır; fakat aynı zamanda bu maddeler beşeriyeti tahrip eden muharebelerde de kullanıldıkları malumdur.

Esasen alîcenap olan "Nobel,, "André,, nin şimal kutbu seyahatı için lâzım olan masrafın yarısını derühte ettiği gibi icatlarının beşeriyete hazırladığı tahripkârlıklarını bildiği için olacak ki bir taraftan bu keşifleriyle meşgul olurken diğer taraftan da kazandığı 50 milyon franga yakın setvetini beşeriyetin taalisine çalıştıkları sabit olan büyük adamlara verilmek üzere beş büyük mükâfata vakfetmiştir.

1896 tarihinde San Remo'da ölen Alfrad Nobel'in vasiyetine göre ve "Nobel mükâfati,, adila verilen bu beş mükâfat şunlardır:

1. — Hangi milletten olursa olsun fizik sahasında en mühim

keşfi ve yahut islahi bulan zate verilecek mükâfat,

2. — Aynı şartlarla kimya mükâfati,

3. — Kezalik fizioloji ve yahut tip mükâfati,

4. — Edebiyat sahasında en yüksek eseri vücade getirmiş olan zata verilecek mükâfat,

5. — Milletlerin kardaşlığı, daimî orduların kaldırılması ve yahut azaltılması, sulh kongralarının tamimi ve yahut teşkili için en iyi ve en çok çalışacak olanlara verilecek mükâfat.

Bu mükâfatlardan ilk dördü İsveç akademileri tarafından, beşincisi de Norveç diyeti tarafından tahsis olunur.

İşte Alfred Nobel'in vasiyet eylediği bu mükâfatların kimlere verilebileceği her yıl bir mesele olur. İlim adamları, darülfünunlar her sene bu mükâfatlara lâyük olan en müstesna şahsiyetleri ararlar. Bazan bulamadıkları da olur. Bu mükâfatı kazanmak yalnız kazanan şahis için değil' aynı zamanda o zatın mensup olduğu millet için de bir şeref sayılır.

Bu Nobel mükâfatlarından birini kazanan hintli "Tagore,, hint milletini bütün cihana tanıtmış olmadı mı?

Gazetelerden öğrendiğimize göre bu sene bu mükâfatlardan üçü Norveç romancılarından "Sigrid Undest,, e, Göttingen darülfünunu kimya profesörlerinden "Windhaus,, a, ve Fransız filozoflarından "Henri Bergson,, a verilmiştir. Bu üç şahsiyetin mazhar oldukları bu mükâfat, maddî kıymetinden sarfınazar, manevî ehemmiyeti itibariyle bu zatlara ayrı birer şeref izafe ettiğinde hiç şüphe yoktur. İlim sahasında kazanılan bu şereflerde onların mensup oldukları milletler de kendilerine ait bir hisse görüyorlar; belki bu alâka "milletleri temsil eden onların dâhîleri ve alimleridir,, diyenlere hak verdiren bir temayüldür. Ne de olsa, bütün bir felsefesiyle yeni bir görüş ve sezîş âlemi yaratan, ve her milletten bir çok mütefekkilere yeni düşünüş ufukları açan "yaratıcı tekâmül-L'évolution creatrice,, in mübdii Henri Bergson gibi mütefekkilere nail oldukları bu mükâfatlarda onlara karşı bütün bir fikir âleminin duyduğu taktir ve şükran hislerinin de derin ifadelerini görmek mümkün mü?

H. M.